

Forfatterinden George Sand er aabenbart gaaet ud fra hvad D'hr. Æsthetikere pleje at kalde den ultraromantiske Forestilling, hendes stilistiske Lærer, Jean Jacques Rousseaus Livsfilosofi: at Individerne kan frit og uafhængig udvikle sig af sig selv blot med Naturen som Læremester; at Indtrykkene fra Samfundet er af tilfældig, ikke af væsentlig og uundværlig Art; at de visselig kunne paaskynde en Udvikling, men naar der blot gives tilstrækkelig Tid, saa kunde Udviklingen være sket uden Samfundsorganismens Mellemkomst.

Saaledes begyndte George Sand. Og til Trods for hendes mægtige og bredt anlagte Geni og hendes alt fra Begyndelsen henrivende Stil var nogle af hendes første Arbejder vilde og uordnede nok.

Som bekjendt har hun skrevet længe og overordenlig meget. Der er vel faa, som har læst alt, hvad hun har skrevet. Og med Aarene vandt hendes Digtning Ligevægt. Ogsaa hun naaede til Erkjendelse af Samfundets positive Værd og har skrevet kjærlighedstuldt om alt, hvad der er Kjærlighed værd. Endvidere blev Naturen hendes Læremester i en helt anden Forstand end blot som umiddelbar Indgivelse af geniale Magtsprog. Hun gik — med hele sin tænkende Samtid — i Skole hos denne hele den sanselige anskuelige Tilværelses alvorsfulde Moder, som i vort Aarhundrede har løftet i det mindste lidt mere af sit gamle Isisslør end nogen Sinde før. Hun lærte der visse Sandheder, som ogsaa kunde lade sig tillæmpe paa Samfundet. Gjennem sine fængslende Fortællinger anskueliggjorde hun for alle og enhver meget af, hvad Forskningen har lagt til rette i vor egen og den nærmest foregaaende Menne-skealder, hvilket jo ogsaa er bestemt til at hjælpe os til at leve fornuttigere end før. Hun var — ligesom sin engelske Medbejlerske — en stor og god Digter og Tænker, som kan hjælpe os til bedre at forstaa vor Tid og os selv.

Den som vil bruge den moderne Litteratur som Dannelsesmiddel, men overspringer to af dens allerbetydeligste Repræsentanter, George Sand og George Eliot, han eller hun udsletter en umaadelig stor Del af den nyere Historie af sin Bevidsthed.

Findes der, hvad værre er, nogen Dyrker af Skønlitteraturen eller af psykologisk Digtning, som bliver ved at skrive

(Tillæg til „Kvinden og Samfundet“ Nr. 3.)